

HØGSKOLEN
I NARVIK

3-ÅRIG BACHELOR I SYKEPLEIE

FAGPLAN FOR

KULL 2007

Godkjent i instituttutvalget 12.04.05 (Revidert mai 2007)

INNHold

VELKOMMEN SOM STUDENT VED HØGSKOLEN I NARVIK	3
DEL 1 GENERELL DEL	4
1.1 Idégrunnlag	4
1.2 Veiledning	6
1.3 Mål for utdanningen	7
DEL 2 FAGSPESIFIKK DEL	10
2.1 Studiestruktur	10
2.1.1 Generell studieplan	11
2.1.2 Generell studiemodell	12
2.2 Studieinnhold	13
2.2.1 Studieinnhold 1. studieår	13
2.2.2 Studieinnhold 2. studieår	14
2.2.3 Studieinnhold 3. studieår	15
2.3 Basisgrupper	16
2.4 Praksisstudier	19
2.4.1 Ferdigheter, forberedelser til og refleksjon over praksis	20
2.4.2 Praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende	20
2.4.2.1 Praksisstudier 1. studieår	20
2.4.2.2 Praksisstudier 2. og 3. studieår	20
DEL 3 ARBEIDSKRAV, VURDERINGSFORMER OG VURDERINGSKRITERIER. 22	
3.1 Krav til studiedeltagelse	22
3.2 Passeringskrav	22
3.3 Adgang til eksamen	23
3.3.1 Arbeidskrav	23
3.4 Tilbud om veiledning til studentene ved ulike teoretiske oppgaver / arbeidskrav og hjemmeeksamener	23
3.5 Eksamen og vurderingsformer	24
3.6 Vurderingsuttrykk	26
3.7 Vurderingskriterier for obligatorisk arbeidskrav	27
3.8 Utfyllende eksamensforskrifter for sykepleierutdanningen	28
VEDLEGG:	32
1. Generelle retningslinjer for oppgaveskriving ved bachelor i sykepleie	32

Velkommen som student ved Høgskolen i Narvik

Narvik ligger vakkert til på en halvøy mellom Beisfjord og Rombaksfjorden ved foten av det vel 1.200 meter høye Fagernesfjellet. Til tross for sin beliggenhet på 68° nordlig bredde og 17° østlig lengde, sørger Golfstrømmen for et mildt klima.

Narvik har en historie og natur som gir mulighet for sterke opplevelser året rundt. Sommer-Narvik er en perle for de fleste sports- og friluftsentusiaster. Her er unike muligheter for vandring, klatring, sykling, golf og dykking. Som vinterby tilbyr Narvik opplevelser som er ulik andre skandinaviske ski- og vinterdestinasjoner. Alpinanlegget midt i byen er kjent langt ut over landegrensen.

Høgskolen i Narvik (HiN) har bachelorstudier i sykepleie, ingeniørfag, økonomi og administrasjon og lærerutdanning i realfag og teknologi. Høgskolens masterstudier er innen teknologi. I tillegg er det flere videreutdanninger, blant annet i rusrelatert arbeid, rusforebyggende arbeid, praksisveiledning og praktisk pedagogisk utdanning.

HiN har ca 1200 studenter. Det er et stort innslag av utenlandske studenter ved høgskolen. De fleste kommer fra Kina og Russland og dette skyldes tett samarbeid med universiteter i disse landene.

Biblioteket ved høgskolen er et moderne informasjonssenter. Det gir tilgang til en omfattende samling bøker, rapporter og tidsskrifter. Her får studentene blant annet opplæring i bruk av ulike søkermotorer og emneportaler, ulike informasjonskilder, grunnleggende søkestrategier og bruk av forskningsresultater.

Høgskolen har flere datarom hvor studentene har tilgang til pc med internettoppkobling. Ved avdeling for sykepleie har studentene i tillegg tilgang på ulike programvare som er spesielt utviklet for sykepleiere. Høgskolen benytter seg av læringssystemet it's learning.

Det legges til rette for at studenter skal ha mulighet for å ta deler av sin utdanning i utlandet. Informasjon om internasjonalisering / utvekslingsprogram finner du på høgskolens hjemmeside.

Studentsamskipnaden i Narvik (SSiN) er servicepartner for studentene i Narvik. Hos dem kan du få bolig, barnehageplass og en rekke andre velferdstilbud. Du kan komme i kontakt med SSiN via tlf 76 96 20 00 eller e-post ssin@ssin.no.

Velkommen som student ved:

Høgskolen i Narvik
Institutt for helse – og sykepleievitenskap
Bachelor i Sykepleie

DEL 1 GENERELL DEL

Fagplanen for bachelor i sykepleie ved Høgskolen i Narvik er et styringsdokument for utdanningen. Den danner grunnlag for de emnene det gis undervisning i og den danner grunnlag for læreplaner for praktiske studier. Fagplanen vil også beskrive studiets oppbygning og struktur.

Fagplanen er utarbeidet i henhold til de rammer og retningslinjer som er gitt i Rammeplan for sykepleierutdanning, fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 1. desember 2005.

Grunnutdanning i sykepleie utgjør 180 studiepoeng og fullført utdanning gir rett til graden Bachelor i sykepleie og autorisasjon som sykepleier i Norge. Utdanningen gir også grunnlag for videre studier, bl.a. mastergrad.

Etter fullført bachelorgradsstudie i sykepleie ved Høgskolen i Narvik skal sykepleieren ha handlingskompetanse og handlingsberedskap til å utøve faglig forsvarlig sykepleie innenfor alle ledd av helsetjenesten, i og utenfor institusjoner.

1.1 Idégrunnlag

Rammeplan for sykepleierutdanning angir rammer og standarder for utdanningen. Den enkelte høyskole har imidlertid relativt stor grad av frihet til selv å utforme og tilrettelegge utdanningen i tråd med det en mener er sentrale komponenter innenfor fagområdet og i forhold til lokale muligheter. Bachelorutdanningen i sykepleie ved Høgskolen i Narvik legger vekt på følgende:

Menneskesyn:

Sykepleie utøves i samspill mellom mennesker. Sykepleierens menneskesyn og forhold til medmennesker er derfor av avgjørende betydning for kvaliteten på den sykepleien som utøves.

Mennesket har verdi i seg selv. Denne verdien er uuttalt og ubetinget. Vi kan stille spørsmål ved menneskets handlinger, men ikke til dets eksistens og verdi. I samhandling med andre utvikles menneskets bevissthet. Oppfattelsen av meg selv som et unikt og moralsk individ, må nødvendigvis innebære at jeg oppfatter den andre som det samme. Den andre anerkjennes som likeverdig. Dette bør være utgangspunktet for all menneskelig virksomhet.

Sykepleie:

Mennesket lever i et kontinuerlig samspill med andre mennesker og med sitt miljø. Det lever i spenningsfeltet mellom helse og sykdom, uavhengighet og avhengighet, velvære og lidelse, og er i stadig forandring. Sykepleiens sentrale oppgave er å fremme helse og lindre lidelse. Sykepleiens kjerneverdi er respekt, empati, omsorg og medmenneskelighet.

Grunnutdanningen i sykepleie ved Høgskolen i Narvik, vil gjennom kunnskap og vitenskapelig arbeids- og tenkemåte, oppøve studentens bevissthet og ferdigheter til å møte pasient og pårørende ut i fra den situasjon og de behov disse måtte ha. Sykepleieren må med utgangspunkt i pasient og pårørendes omsorgsbehov, være i stand til å variere mellom avstand

og nærhet, støtte og utfordring. Omsorgens uttrykksformer kan variere, alt etter hvor og i hvilken situasjon pasienten befinner seg, men uansett er omsorgen den samme; det handler om å anerkjenne pasient og pårørende og den menneskelige lidelse.

Kunnskapssyn:

Instituttet vektlegger både erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Et slikt allsidig kunnskapssyn kan beskrives som en sammenveving av tre ulike former for kunnskap:

Teoretisk kunnskap dreier seg om å vite at, vite om og vite hvorfor. Den finnes i ”bøker”, systematisert og strukturert i skriftlig form og er relativt sikker fordi den er utviklet gjennom forskning. Kunnskapen tilegnes for eksempel ved å studere skriftlige tekster, delta i forelesninger, gruppeoppgaver og diskusjoner.

Praktisk kunnskap dreier seg om å vite hvordan og å kunne gjøre. Den omfatter ferdigheter som problemløsning, samhandling, manuelle ferdigheter og relasjonelle ferdigheter. Kunnskapen tilegnes ved trening.

Erfaringskunnskap er derimot personlig kunnskap og den enkeltes eiendom. Den er helt forskjellig fra de to foregående kunnskapsformene ved at den er individuell og opplevd. Kunnskapen dreier seg om å berøres og å føle som menneske. Den er et resultat av den enkeltes møte med lærestoff, materiale og personer.

Studentene skal også trenes i **vitenskapelig arbeids- og tenkemåte**. Dette innebærer:

- evne til undring, til å stille spørsmål og til kritisk refleksjon
- evne til å finne mulige forklaringer på det en har observert og
- evne til gjennom kildegranskning, eksperiment eller observasjon å kontrollere om forklaringene holder.

Syn på læring:

Å lære er å oppdage. Det er bare jeg som kan oppdage for meg. Andre kan peke på ting for meg eller gjøre meg oppmerksom på forhold de mener er nødvendige for meg. Men de kan ikke oppdage for meg. Det er det bare jeg som kan gjøre.

Nils Grenstad (1990)

De siste utdanningsreformene i Norge bygger på et læringsyn der den aktive, medbestemmende og lærende eleven er satt i fokus (Stortingsmelding nr 27, 2001). Et slikt læringsyn har også gjort seg gjeldende i universitetspedagogikken. Det fokuseres på studentens tilgang til ulike kunnskapskilder, læringsaktivitet, arbeid med relevante problemstillinger, samarbeid, produksjon av eget materiale og læreren som veileder.

Kvalitetsreformen bygger på et konstruktivistisk syn på læring, hvor læring ikke er noe som overleveres fra lærer til student, men som må skapes aktivt av den enkelte lærende i aktiv dialog, og av et sosiokulturelt perspektiv hvor læring forstås som en sosial prosess.

Kvalitetsreformen har flere komponenter i et ”helhetlig læringsmiljø”, men hovedbudskapet er at læringen skal fremmes av tre pedagogiske hovedbjelker: Studentaktive læringsformer, læringsfremmende vurderingsformer og tettere oppfølging av studenten.

Gjennom studentaktive læringsformer skal studentens rolle forskyves fra å være mottaker av informasjon til aktiv og engasjert medskaper av kunnskap, med innsikt i egen læring, kildekritisk framferd, og evne til å handtere faglige problemer i samarbeid og kontekst.

Reformen fokuserer på at studenten skal oppleve nye og varierte vurderingsformer som fremmer læring. Sentralt står derfor gode tilbakemeldingsmekanismer i løpet av læringsprosessene, på bekostning av ensidig fokus på eksamen.

Medstudenter vil være sentrale bidragsytere til kritisk, læringsfremmende vurdering. Et opplegg hvor studentene gir tilbakemelding på hverandres arbeid, opponenteroller på omgang blant studentene kan bidra til å etablere gode læringsbetingelser. En bevisst regi av arbeidet vil gi studentene roller i oppfølgingen av hverandre, slik at selve arbeidsformen har en ”oppfølgende” karakter.

1.2 Veiledning

Veiledning er en planlagt og systematisk pedagogisk virksomhet som har som siktemål å fremme læring, utvikling og vekst gjennom kontakt og dialog. Utgangspunktet er at den som mottar veiledning, selv har vekstpotensial og ansvar. Veileder og den som får veiledning kan være ulike når det gjelder posisjon, faglig kompetanse og evne til å mestre ulike situasjoner, men de er likeverdige som mennesker. Kontakten er preget av gjensidig tillit og likeverd. Det skal legges til rette for systematisk refleksjon over egne handlinger og tekster.

Veiledning kan defineres som pedagogisk virksomhet som legger til rette for oppdragelse og læring hos den eller de som er i fokus. Veileders oppgave er å legge til rette for at den som er i fokus oppdager. Ingen kan oppdage noe for noen, oppdagelsen skjer i den enkelte.

*Et viktig poeng er å møte den andre der han er. Det er viktig å finne ut hva den andre er opptatt av, hva dreier det seg om for ham
(Sissel Tveiten, Pedagogikk i sykepleiepraksis, 2001 side 58).*

Veiledning forutsetter dialog mellom veileder og den som veiledes, og veilederen må ta utgangspunkt i den andres opplevelse og forståelse.

Rådgivning:

Å gi råd innebærer å gi forslag, tips, vink (Aschehoug og Gyldendal 1991). Det kan bety å fortelle noen hva vi synes de bør gjøre, tenke, mene, tro og kanskje føle. Å råde noen er å bestemme over noen. Å råde er ikke det samme som å veilede. Råd bør i hovedsak gis når den andre spør om det. Også i veiledning kan det være aktuelt å gi råd, men da bør det skje når noen ber om råd, og på en måte som understreker at rådene bare er forslag.

Når det gjelder forventninger til veileder og til student henviser vi til kap. 2 i pensumsboken Dalland: ”Metode og oppgaveskriving” (2000). I avsnittet ”Det første møtet med veileder”

(side 40) presenteres en del forhold som er avgjørende i veiledningsprosessen og som bør gjennomgås i starten av veiledningen:

- Gjensidig presentasjon
- Kriteriene for oppgaven
- Kriterier for veiledningen
- Drøfting av ambisjonsnivået
- Skikk og bruk i veiledningen

1.3 Mål for utdanningen

I følge Rammeplan for sykepleierutdanning skal en nyutdannet sykepleier ha handlingskompetanse og handlingsberedskap i forhold til:

- ◆ Helsefremming og forebygging
- ◆ Pleie, omsorg og behandling
- ◆ Undervisning og veiledning
- ◆ Yrkesetisk holdning og handling
- ◆ Fagutvikling, kvalitetssikring og forskning
- ◆ Organisasjon og ledelse, politikk og lovverk

Handlingskompetanse knyttes til områder der utdanningen har ansvar for å bidra til at yrkesutøveren skal kunne fungere selvstendig. Den nyutdannede sykepleieren skal ha handlingskompetanse til å ivareta og utøve oppgaver som er sentrale i yrkesfunksjonen. Kompetansen er hovedsakelig rettet mot pasienter og pårørende, og mot ivaretagelse av grunnleggende funksjoner i sykepleie.

Handlingsberedskap knyttes til områder der utdanningen har ansvar for å bidra til at nyutdannede sykepleiere har kunnskaper om feltet, men mangler nødvendig erfaring og mer spesialisert opplæring til å kunne handle selvstendig. Først etter at arbeidsgiver har lagt til rette for opplæring og etter- og videreutdanning, kan nyutdannede sykepleiere forventes å ta selvstendig ansvar for å ivareta områder som utdanningen gir handlingsberedskap til.

Helsefremming og forebygging

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- forstå risikofaktorer av individuell og /eller miljømessig karakter, og ha innsikt i tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom
- delta i helsefremmende arbeid, og fokusere på å styrke positive faktorer hos individet og i miljøet
- anvende kunnskap om sykdommer og menneskets ulike reaksjoner på sykdom i helsefremmende og forebyggende arbeid

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- kunne delta i tverrfaglig og tverretatlig planarbeid, og bidra til å gjennomføre helsefremmende og forebyggende tiltak i kommuner og lokalmiljø

Pleie, omsorg og behandling

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- møte den enkelte pasient og pårørende med varhet, innlevelse og moralsk ansvarlighet
- ivareta pasientens grunnleggende behov
- observere, vurdere, planlegge, gjennomføre, evaluere og dokumentere pleie og omsorg til pasienter og pårørende
- iverksette og følge opp forordnet behandling og undersøkelser
- forhindre at komplikasjoner og tilleggslidelser oppstår
- håndtere legemidler forsvarlig
- betjene og kvalitetssikre medisinsk teknisk utstyr
- ivareta hygieniske prinsipper, og bidra til å skape et helsefremmende miljø
- lindre lidelse, og hjelpe pasienten til en verdig død
- utøve godt og riktig håndlag

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- ta del i arbeidsstedets særegne og spesialiserte behandlingsoppgaver, prosedyrer og bruk av medisinsk teknisk utstyr
- forholde seg til alternative behandlings- og lindringsmodeller

Undervisning og veiledning

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- informere, undervise og veilede pasienter og pårørende om problemer og behov som oppstår ved sykdom, lidelse og død
- drive helseopplysning og forebyggende arbeid
- undervise og veilede medarbeidere og studenter

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- ta del i arbeidsstedets særegne og spesialiserte undervisnings- og veiledningsoppgaver

Yrkesetisk holdning og handling

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- ivareta den enkelte pasients integritet, herunder retten til en helhetlig omsorg, retten til medbestemmelse og retten til ikke å bli krenket
- vise respekt og omsorg for pårørende
- erkjenne og vedkjenne seg et faglig og personlig ansvar for egne handlinger og vurderinger, og opptre på en måte som styrker pasientens og samfunnets tillit til profesjonen og respekten for sykepleietjenesten
- utøve sykepleie i tråd med nasjonale og internasjonale yrkesetiske retningslinjer

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- være oppmerksom på sitt profesjonelle og etiske ansvar i samfunnet
- være til støtte i vanskelige faglige eller personlige situasjoner overfor kollegaer

Fagutvikling, kvalitetssikring og forskning

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- anvende relevante forskningsresultater
- dokumentere, kvalitetssikre og evaluere egen sykepleieutøvelse
- kjenne grenser for egen kompetanse
- etterspørre og delta i nødvendig opplæring på arbeidssedet for å kunne utøve faglig forsvarlig sykepleie

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- arbeide systematisk med fag- og kvalitetsutvikling, og bidra til å videreutvikle egen yrkesrolle, delta i klinisk forskning og formidle resultater
- definere standard for kvalitet og bidra til å utvikle kvalitetsindikatorer
- initiere fagutvikling, og delta i planlegging og utvikling av framtidig helsetjeneste

Organisasjon og ledelse, politikk og lovverk

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- lede og administrere sykepleieutøvelsen overfor enkeltpasienter og deres pårørende
- kunne samarbeide på alle nivå i organisasjonen, og utvikle vilje til tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- utvise en kritisk-analytisk holdning til helsetjenesten

Studenten skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- lede og administrere sykepleieutøvelsen overfor grupper av pasienter og medarbeidere
- utøve saksbehandling, både tverrfaglig og tverretatlig
- bidra til at faglige normer legges til grunn når sosial- og helsepolitiske beslutninger fattes
- medvirke til et helsefremmende og inkluderende arbeidsmiljø

DEL 2 FAGSPESIFIKK DEL

2.1 Studiestruktur

Sykepleierutdanningen er et treårig heltidsstudium. Hvert studieår utgjør 60 studiepoeng. Studiet omfatter totalt 180 studiepoeng (sp). Innholdet i studiet fordeler seg på 4 hovedområder på følgende måte:

Hovedemne	Studiepoeng	Sum studiepoeng
Hovedemne 1 Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag (inkl. praksisstudier)		
Historie, tradisjon og yrkesetikk	9	33
Sykepleiens vitenskapelige grunnlag, fagutvikling og forskning i sykepleie	9	
Vitenskapsteori og forskningsmetode	6	
Etikk	9	
Hovedemne 2 Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget (inkl. praksisstudier)		
Sykepleierens funksjon og oppgaver i spesialisthelsetjenesten	36	72
Sykepleierens funksjon og oppgaver i kommunehelsetjenesten	36	
Hovedemne 3 Medisinske og naturvitenskapelige emner (inkl. praksisstudier)		
Anatomi, fysiologi og biokjemi	12	45
Generell patologi, sykdomslære og farmakologi	24	
Mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene	9	
Hovedemne 4 Samfunnsvitenskapelige emner (inkl. praksisstudier)		
Psykologi og pedagogikk	9	30
Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	6	
Sosiologi og sosialantropologi	6	
Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	9	

Utdanningen veksler mellom teoretisk og praktisk undervisning og læring. Fordelingen studiepoeng (sp) knyttet til teori / praksis i de ulike studieårene:

	1. år	2. år	3. år
Teoretiske studier	42 sp	30 sp	18 sp
Ferdigheter, forberedelse til og refleksjon over praksis	9 sp	6 sp	0 sp
Praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende	9 sp	24 sp	42 sp

2.1.1 Generell studieplan

Emnekode			Studiepoeng	Studiepoeng	Studiepoeng
Hovedemne	Emne	Emnenavn	1. år	2. år	3. år
HSY4020	000	Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag. Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget		- 18 stp fra praksis/praksis-forberedelse	123
HSY4020	100	Sykepleiefaget 1	14		
HSY4020	200	Praksisforberedelse I	9		
HSY4020	210	Praksisforberedelse II		6	
HSY4020	300	Sykepleiefaget 2		5	2
HSY4020	400	Bacheloroppgave i sykepleie			12
HSY4020	500	Praksisstudier sykehjem	9		
HSY4020	510	Praksisstudier – kirurgisk avdeling		10,5 (på 2. eller 3. år)	
HSY4020	520	Praksisstudier – medisinsk avdeling		10,5 (på 2. eller 3. år)	
HSY4020	530	Praksisstudier – psykisk helsevern		12 (på 2. eller 3. år)	
HSY4020	540	Praksisstudier – åpen omsorg		12 (på 2. eller 3. år)	
HSY4020	550	Praksisstudier – spes.avd. observasjon/hospitering		10,5 (på 2. eller 3. år)	
Valgfrie emner: enten HSY4020-560 eller HSY4020-570					
HSY4020	560	Praksisstudier – valgfri praksis			10,5
HSY4020	570	Praksisstudier-forebyggingsprosjekt			10,5
HSY4021	000	Medisinske og naturvitenskapelige emner		+10 stp fra praksis/praksis-forberedelse	35
HSY4021	100	Anatomi, fysiologi og biokjemi	10		
HSY4021	200	Mikrobiologi infeksjonssykdommer og hygiene	7		
HSY4021	300	Generell patologi, sykdomslære og farmakologi		17	
HSY4021	400	Medikamentregning	1		
HSY4022	000	Samfunnsvitenskapelige emner		+ 8 stp fra praksis/praksis-forberedelse	22
HSY4022	100	Psykologi, pedagogikk, kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	8	3	
HSY4022	200	Sosiologi, sosialantropologi, stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk		3	8
SUM		Rapportering til lånekasse:	50	55-58	72-75

2.1.2 Generell studiemodell

Justeres årlig jf. terminplan.

Uker 1. år Høstsemester 1. semester

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Teori / Ferdighetstrening / Obligatoriske oppgaver																	/ E.

Uker 1. år Vårsemester 2. semester

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Teori / Ferdighetstrening. Eksamen						T. F. O. E Sykehjem						Sykehjem, inkl. 2 uker påskeferie T. F. O. E						T. E.			

Uker 2. år Høstsemester 3. semester

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Teori / Obligatoriske oppgaver / Eksamen																	

Uker 2. år Vårsemester 4. semester

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Teori / Ferdighetstrening Eksamen						Praksisstudier, inkl. 1 uke påskeferie						T	Praksisstudier								

Uker 3. år Høstsemester 5. semester

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
T	Praksisstudier						T. E.	Praksisstudier						T.E			

Uker 3. år Vårsemester 6. semester

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Praksisstudier						T. E	Valgfri praksis / Prosj.						S. E. T.								

Koder:

T.: Teori

F.: Ferdighetstrening

S.: Skrivefri

O.: Obligatorisk oppgave

E.: Eksamen

Modellen kan bli endret.

2.2 Studieinnhold

2.2.1 Studieinnhold 1. studieår

Fokus:

Fokuset i løpet av første studieår er at studenten tilegner seg grunnleggende praktisk og vitenskapsbasert sykepleiekunnskap knyttet til menneskets helse og grunnleggende behov for omsorg i ulike livssituasjoner.

Målet for 1. studieår er at studenten skal:

- kunne beskrive sykepleiens historie og utvikling
- differensiere mellom ulike filosofiske og etiske syn som påvirker forståelsen av helse og omsorg, og reflektere over etiske situasjoner
- sammenlikne likheter og forskjeller i kvalitativ og kvantitativ forskning, og reflektere over ulike kunnskaps- og forskningstradisjoner og deres betydning for omsorg og sykepleiepraksis
- anvende forflytningskunnskap
- kunne redegjøre for menneskekroppens normale oppbygging og funksjon, og for hvordan pasientens grunnleggende behov blir ivaretatt på bakgrunn av sykepleiens teori- og verdigrunnlag
- kunne redegjøre for forebygging av smitte og smittespredning i og utenfor institusjon
- kunne utføre grunnleggende førstehjelp (HLR)
- ha kunnskap om og forståelse for gruppeprosesser og sentrale pedagogiske prinsipper, og se sykepleierens funksjon i forhold til undervisning og veiledning
- ha bidratt til utvikling av basisgruppen
- kunne håndtere medikamenter og utføre korrekt medikamentregning

Vurdering av studentens måloppnåelse skjer ved vurdering av ulike former for arbeidskrav, test på praksissal, praktiske studier i sykehjem og ved vurdering av besvarelse på hjemmeeksamen og skoleeksamen.

Emner som gjennomgås i 1.årsenhet:

Alle emnene har egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider, www.hin.no

HSY4020-100	Sykepleie 1 (14 studiepoeng)
HSY4020-200	Praksisforberedelse I (9 studiepoeng)
HSY4020-500	Praksisstudier sykehjem (9 studiepoeng)
HSY4021-100	Anatomi, fysiologi og biokjemi (10 studiepoeng)
HSY4021-200	Mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene (7 studiepoeng)
HSY4022-100	Psykologi, pedagogikk, kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning (8 av i alt 11 studiepoeng). Emnet videreføres på 3. semester.
HSY4021-400	Medikamentregning og medikamenthåndtering (1 studiepoeng).

Praksisstudier:

Det finnes en egen læreplan for praksis i sykehjem, i tillegg finnes emnebeskrivelse på høgskolens hjemmesider.

HSY- 4020-500   Praksisstudier – sykehjem (9 studiepoeng)

2.2.2   Studieinnhold 2. studieår

Fokus:

Fokuset for andre studieår er at studenten skal videreutvikle grunnleggende praktisk og vitenskapsbasert sykepleiekunnskap med fokus på pleie og omsorg til mennesker i somatiske institusjoner, psykisk helsevern og åpen omsorg.

Målet for 2. studieår er at studenten skal:

- pleie, behandle og gi omsorg til den syke og pårørende på en adekvat og etisk forsvarlig måte. Utøvelsen skal bygge på kunnskap om de enkelte sykdommers årsak, diagnostikk og prognose
- reflektere over etiske problemstillinger, opparbeide etisk handlingsberedskap og skal kunne avsløre verdikonflikter
- under veiledning vurdere, gjennomføre, evaluere og dokumentere pleie og omsorg til pasient og pårørende, og gjøre dette på en stadig mer selvstendig måte
- utføre prosedyrer og sørge for at dette gjøres korrekt og ut fra nyere forskning
- oppøve ferdigheter i å stå i nære relasjoner til andre mennesker. I det ligger det å gjøre bruk av blant annet kommunikasjon, samhandling, konflikthandtering, psykologi og pedagogikk
- skal ha kunnskap om lovverk, regler og øvrige rammebetingelser som styrer virksomheten
- arbeide mot en stadig mer bevisst holdning til personlig vekst og faglig utvikling

Vurdering:

Vurdering av studentens måloppnåelse skjer ved vurdering av ulike former for arbeidskrav i praksisstudiene, vurdering av praktiske studier i medisinsk og kirurgisk avdeling, psykisk helsevern og åpen omsorg, vurdering av besvarelse på skoleeksamen og gruppeeksamen / hjemmeeksamen

Emner som gjennomgås i 2.årsenhet:

Alle emnene har egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider, www.hin.no

HSY4020-210	Praksisforberedelser II, (6 studiepoeng)
HSY4020-300	Sykepleie 2, (5 studiepoeng, av i alt 7 sp). Emnet videreføres 3. år.
HSY4021-300	Generell patologi, sykdomslære og farmakologi, (17 studiepoeng).
HSY4022-100	Pedagogikk, kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning, (3 av 11 studiepoeng). Emnet videreføres fra første studieår.
HSY4022-200	Sosiologi, sosialantropologi, stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk, (3 studiepoeng, av i alt 11 sp). Emnet videreføres på 3. studieår.

Praksisstudier:

Fra 4. semester begynner studentene i praksisstudier etter egen plan (rullering). På andre studieår gjennomfører studentene 2 praksisperioder á 7 uker. De praktiske studiene har egen læreplan og er beskrevet i egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider:

HSY4020-510	Praksisstudier - kirurgisk avdeling (10,5 studiepoeng). Emnet videreføres på 3. studieår
-------------	--

HSY4020-520	Praksisstudier - medisinsk avdeling (10,5 studiepoeng). Emnet videreføres på 3. studieår
HSY4020-530	Praksisstudier - psykisk helsevern (12 studiepoeng). Emnet videreføres på 3. studieår
HSY4020-540	Praksisstudier - åpen omsorg (12 studiepoeng). Emnet videreføres på 3. studieår
HSY4020-550	Praksisstudier – observasjons-/hospiteringspraksis (10,5 studiepoeng) Emnet videreføres på 3. studieår

2.2.3 Studieinnhold 3. studieår

Fokus:

Fokus for tredje studieår er å videreutvikle vitenskapsbasert sykepleiekunnskap i pleie og omsorg til pasienter og pårørende i somatiske institusjoner, psykisk helsevern og åpen omsorg. Siste del av studieåret fokuserer på helsefremmende og forebyggende arbeid, og sykepleie i et samfunnsperspektiv. Studenten skal fordype seg i selvvalgt tema i arbeidet med bacheloroppgaven.

Målet for 3. studieår er at studenten skal:

- lese forskningsrapporter og nyttiggjøre seg forskningsresultater i yrkesutøvelsen
- kunne definere oppgaver for egen faggruppe og forstå oppgavefordelingen mellom ulike helse- og sosialfaggrupper
- forstå hvordan mennesker forholder seg til hverandre i ulike samfunn og kulturer
- kjenne til forvaltningsnivåene og beslutningsstrukturene i helse- og sosialsektoren og relevante lover, forskrifter og avtaler
- ha forståelse for bakgrunn og konsekvenser av helse- og sosialpolitiske prioriteringer, og hvordan en selv kan påvirke helse- og sosialpolitikken
- aktivt bidra til helsefremmende og forebyggende tiltak overfor friske eller somatisk syke mennesker, deres familier og sosiale nettverk
- undervise og veilede pasienter, pårørende og pleiepersonell slik at den enkelte kan klare seg selv innenfor de rammer som er mulige
- begrunne sine handlinger overfor brukere, andre yrkesutøvere og overfor arbeidsgivere ut fra et vitenskapsteoretisk og forskningsmetodisk syn, samt utvise en kritisk-analytisk holdning til helsetjenesten
- arbeide systematisk med fag- og kvalitetsutvikling og bidra til å videreutvikle egen yrkesrolle, delta i klinisk forskning og formidle resultater
- dokumentere, kvalitetssikre og evaluere egen sykepleieutøvelse
- kunne lede og administrere sykepleieutøvelsen overfor grupper av pasienter og medarbeidere
- medvirke til et helsefremmende og inkluderende arbeidsmiljø

Vurdering:

Vurdering av studentens måloppnåelse skjer ved vurdering av ulike former for arbeidskrav i praksisstudiene, prosjekt og ulike eksamener, samt bacheloroppgaven.

Emner som gjennomgås i 3. årshet:

Alle emnene har egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider, www.hin.no

HSY4020-300	Sykepleiefaget 2, (2 studiepoeng, av 7 studiepoeng) Emnet videreføres fra 2. studieår.
-------------	--

HSY4020-400	Bacheloroppgave, (12 studiepoeng).
HSY4022-200	Sosiologi, sosialantropologi, stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk, (8 studiepoeng, av i alt 11). Kurset videreføres fra 2. studieår.

Praksisstudier:

Rulleringsplanen i praksis videreføres. På tredje studieår gjennomfører studentene 3 praksisperioder á 7 uker. De praktiske studiene har egen læreplan og er beskrevet i egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider:

HSY4020-510	Praksisstudier - kirurgisk avdeling (10.5 studiepoeng). Emnet videreføres fra 2. studieår
HSY4020-520	Praksisstudier - medisinsk avdeling (10.5 studiepoeng). Emnet videreføres fra 2. studieår
HSY4020-530	Praksisstudier – psykisk helsevern (12 studiepoeng). Emnet videreføres fra 2. studieår
HSY4020-540	Praksisstudier - åpen omsorg (12 studiepoeng). Emnet videreføres fra 2. studieår
HSY4020-550	Praksisstudier – observasjons-/hospiteringspraksis (12 studiepoeng). Emnet videreføres fra 2. studieår

Valgfrie emner i 3. årshet:

På 6. semester velger studentene blant emnene (enten/eller):

HSY4020-560 Praksisstudier – valgfri praksis (10,5 studiepoeng)

HSY4020-570 Praksisstudier – forebyggingsprosjekt (10,5 studiepoeng)

2.3 Basisgrupper

Ved studiestart etableres det basisgrupper som den enkelte student er medlem av gjennom hele studiet. Gruppen består av 8-10 studenter. Basisgruppene får tildelt én fast lærerveileder som følger gruppen fram til starten av 4. semester. Høgskolen legger opp til at basisgruppen fra 4. semester går ut i praksis sammen. Lærerveileder ved det aktuelle praksissted vil følge opp og veilede gruppen.

Etablering av basisgrupper er en metode for å styrke sykepleierstudentens skikkethet som fremtidig sykepleier. Gruppen skal være en base for læring og gi medlemmene en følelse av tilhørighet og støtte i læringsprosessen relatert til andre emner som inngår i studiet.

Læringsmål:

Studenten skal

- utvikle en personlig og mellommenneskelig forståelse av seg selv og for andre mennesker
- reflektere over egne holdninger og opplevelser i studiesituasjoner
- utvikle sine evner til å kunne samarbeide med andre
- øke sin bevissthet om hva det innebærer å være sykepleier
- trenes i vitenskapelig arbeids- og tenkemåte

Innhold:

I basisgruppen 1. studieår arbeides det med:

- Etablering av basisgrupper og arbeid med gruppeprosesser
- Læringsprosesser med fokus på selvutvikling / personlig utvikling
- Kommunikasjon, samhandling, konfliktløsning
- Moral, relasjon / menneskesyn / verdigrunnlag i utøvelse av sykepleie
- Livshistorie / livsforståelse / livskvalitet
- Sykdom som menneskelig erfaring (pasient/pårørende)
- Refleksjon over sykepleierrollen
- Makt / kontroll / menneskerettigheter / krenkelse og overgrep

I basisgruppen 2. studieår arbeides det med:

- Generalisering / individualisering / stigmatisering
- Pasientrollen og behandlerrollen / nærhet og distanse
- Pedagogiske / psykologiske perspektiver på undervisning og veiledningsmetoder
- Store og små kulturer i et antropologisk perspektiv, ritualer / religioner, symbolikk / myter
- Sykepleierens ulike roller (arbeidsområder)

Arbeidsformer:

- Gruppediskusjoner rundt ulike tema i utdanningen eller erfaringer studenten gjør seg i praksis. Det er et krav at alle deltar i dialogen.
- Refleksjon over egne og andres erfaringer og opplevelser
- Få hjelp til å organisere studiet for det aktuelle semesteret gjennom samarbeid med de andre gruppemedlemmene
- Føre referat fra gruppeaktiviteten/møter
- Evaluering av gruppeaktivitet og seg selv ved slutten av hvert semester
- Arbeide med ulike arbeidskrav

Arbeidskrav:

1. semester

Obligatorisk oppgave: Arbeidsoppgave som synliggjør ett eller flere tema som er gjennomgått i løpet av 1. semester. Gruppen leverer en beskrivelse av arbeidsoppgaven til veileder.

Beskrivelsen skal inneholde:

- Tema/problemstilling
- Metoden som gruppen ønsker å benytte seg av i sin fremstilling beskrives og begrunnes. (skriftlig fremstilling, muntlig fremstilling, videoopptak, rollespill eller annet. Her får kreativiteten råde)
- Gjennomføring/fordeling av arbeidsoppgaver

Beskrivelsen må godkjennes av veileder. Gruppen legger fram sitt arbeid på en felles seminardag for kullet og lærerveiledere. Det er et krav at studentene selv er ansvarlige for planleggingen og gjennomføringen av seminardagen. Det skal føres logg som fremlegges veileder.

Vurdering: godkjent/ikke godkjent. Vurderingskriterier: 1,3,5,6,7,8,9,10,13,14,16,17,20,21 (se pkt 3.7).

Antall møter:

1. semester: 2 seminardager med etablering av basisgrupper. 5 møter á 3 timer i tillegg til seminardag med fremlegg av arbeidskrav.

- 2. semester: 3 møter
- 3. semester: 3 møter
- 4. semester: 1 møte. Gruppene blir deretter fulgt opp av lærerveiledere ute i praksis.

Fravær kan ikke overstige mer en ett møte i semesteret. Ved fravær utover dette må studenten dokumentere sine kunnskaper og kvalifikasjoner ved å arbeide med en oppgave med gitt tema. Oppgaven skal gjenspeile studentens refleksjon og forståelse relatert til temaet. Oppgaven legges fram av studenten i basisgruppen.

2.4 Praksisstudier

I følge rammeplanen skal praksisstudier og praksisforberedende studier utgjøre til sammen 90 studiepoeng av totalt 180 stp. 50 uker skal knyttes til praksisstudier i samarbeide med pasient og pårørende. 10 uker benyttes til ferdighetstrening, forberedelse til og refleksjon over praksisstudier. Fordelingen på uker legger til grunn at studentens praksis på praksisstedet utgjør gjennomsnittlig 30 timer / uke. Av lokale, praktiske forhold, er praksisperiodene som inngår i rulleringen i 4., 5. og 6. semester ved Høgskolen i Narvik på 7 uker. I kommunehelsetjenesten og i psykisk helsevern er studieinnsatsen derfor satt til 35 timer/uke. I øvrige praksisperioder er studieinnsatsen 30 timer/uke.

I praksisstudiene får studenten mulighet til å erfare arbeidsfellesskapet som fremtidig yrkesutøver, samtidig som han/hun arbeider mot forventet kompetanse gjennom studiet.

Sykepleiestudenter ved Høgskolen i Narvik, avvikler praksisstudier fordelt på følgende måte:

Praksisforberedelse	Ferdighetstrening, forberedelse til og refleksjon over praksis	15 studiepoeng (10 uker)
Praksisstudier første studieår (6 uker á 30 timer) 9 studiepoeng (sp)	Praksisstudier legges til sykehjem hvor fokus er pleie og omsorg for mennesker som kan utsettes for helsesvikt, eller som har helsesvikt	75 studiepoeng (50 uker)
Sykepleierens funksjon i spesialisthelsetjenesten (Med. og kir. avd.) (7 uker á 30 timer). Dvs. 10.5 +10.5 sp Spesialavdelinger, akuttavdelinger, føde/barsel og barn (7 uker á 30 timer). Dvs. 10,5 sp	Praksisstudier legges til medisinske og kirurgiske avdelinger, akutt medisinske avdelinger, føde/barselavdeling, barneavdelinger og helsestasjon	
Sykepleierens funksjon i åpen omsorg (7 uker á 35 timer) dvs. 12 sp	Praksisstudier legges til hjemmebasert omsorg	
Psykisk helsevern (7 uker á 35 timer). Dvs 12 sp	Praksisstudier kan legges både til psykiatriske institusjoner og til psykisk helsevern i hjemmebasert omsorg	
Sykepleiens forebyggende funksjon Eller: Valgfri fordypningspraksis (6 uker á 35 timer). Dvs 10,5 sp	I denne perioden arbeider studentene med, og utarbeider / gjennomfører et prosjekt om forebyggende virksomhet knyttet til et praksissted/målgruppe Eller: Valgfri praksis/fordypningspraksis	
Totalt:		90 studiepoeng

2.4.1 Ferdigheter, forberedelser til og refleksjon over praksis

På praksissalen/treningsavdeling skal studenten arbeide med grunnleggende og generelle sykepleiefaglige problemstillinger og ferdigheter. Ferdighetstrening og opplevelseslæring er en vesentlig del av praksisforberedelsen. Et viktig læringsverktøy er PPS (Praktiske prosedyrer i sykepleietjenesten) hvor studentene får innføring i utøvelse av ulike prosedyrer. PPS er til en hver tid oppdatert ut fra nyeste forskning.

Gode ferdigheter og oppøvelse av godt håndlag i utførelsen av ulike prosedyrer, vil gi studenten et bedre grunnlag for å møte pasienten. Pasientens sikkerhet er sentral i utøvelsen av ulike prosedyrer og teknikker. Ferdighetstrening må hele tiden ha pasienten som utgangspunkt, ikke bare selve prosedyren. Ferdighetstrening på praksissal foregår i grupper der studentene trener på hverandre. Dette gir erfaring i å gi og motta hjelp samtidig med at studenten trenes til å ha et visst håndlags- og handlingsgrunnlag når de møter pasientene i praksis. Studentene skal også trene seg i å gi hverandre konstruktiv tilbakemelding.

Emner som gjennomgås ved praksisforberedelse:

HSY4020-200	Praksisforberedelse I
HSY4020-210	Praksisforberedelse II

Alle emnene har egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider, www.hin.no

2.4.2 Praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende

Praksisstudiene tar utgangspunkt i de temaområder studentene har arbeidet med, og som inngår i hovedemnene 1 – 4 (se fagplanens pkt. 2.1). Fokus er av generell sykepleiefaglig karakter og vektlegger kunnskaper og ferdigheter knyttet til pleie og omsorg for det syke mennesket og dets pårørende.

Praksisstudier gir studentene mulighet til å fordype seg i tema som er aktuelle på det enkelte praksissted. De får derved erfaring med at teori og praksis henger sammen.

I læreplanene for de praktiske studiene finnes en presisering/konkretisering av læringsmål og arbeidsmåter (læringsformer) for de enkelte praksisstudiene. Alle emnene har egne emnebeskrivelser som finnes på høgskolens hjemmesider, www.hin.no

2.4.2.1 Praksisstudier 1. studieår

HSY 4020- 500 Praksisstudier - sykehjem

2.4.2.2 Praksisstudier 2. og 3. studieår

HSY4020-510 Praksisstudier - kirurgisk avdeling
HSY4020-520 Praksisstudier - medisinsk avdeling
HSY4020-530 Praksisstudier - psykiatrisk sykepleie
HSY4020-540 Praksisstudier - åpen omsorg
HSY4020-550 Praksisstudier – observasjons-/hospiteringspraksis (akuttmedisinske avdelinger, poliklinisk virksomhet, føde/barsel avdeling og barneavdeling, helsestasjon)

Valgfrie emner:

HSY4020- 570 Praksisstudier – Prosjekt innen Helsefremmende og forebyggende arbeid

HSY4020- 560 Praksisstudier – Valgfri praksis

DEL 3 ARBEIDSKRAV, VURDERINGSFORMER OG VURDERINGSKRITERIER

De vurderinger som gis i løpet av studiet har til hensikt å sikre at studenten i løpet av studiet tilegner seg de kunnskaper og kvalifikasjoner som er skissert i rammeplan og i målsettingen for sykepleierutdanningen.

3.1 Krav til studiedeltagelse

Det er obligatorisk studiedeltakelse for de deler av studiet som vanskelig kan tilegnes gjennom selvstudium, eller som har særlig relevans for praksis / pasientens sikkerhet. Dette omfatter:

- alle praksisstudier inkl. ferdigheter, forberedelse til og refleksjon over praksis (praksisforberedelser)
- undervisning og arbeider som er direkte knyttet til praksisstudier, inkl. førstehjelp og hjerte - lungeredning
- metodekurs/oppgaveseminar
- basisgrupper

Det kan i særlige tilfeller etter anbefaling fra faglærer arrangeres prøve/test som må være bestått for å få godkjent kurs/undervisning i praksisforberedelser og teoretisk undervisning med frammøteplikt.

Det stilles det krav om minimum 90 % studiedeltakelse, (jf punkt 3.8 Utfyllende eksamensforskrifter for sykepleierutdanningen). Udokumentert fravær i praksisperiodene utover 10 % gir vurderingen ”ikke bestått”. Dersom fravær utover 10 % er dokumentert (eks. sykdom) regnes det ikke som et forsøk.

3.2 Passeringskrav

For å begynne praksisstudier i sykehjem i 1. årsenhet, må studenten ha bestått praktisk/teoretisk test på treningsavdelingen.

For å begynne i praksisstudier på 2.- og 3.- årsenhet må studenten ha bestått alle tidligere avholdte eksamener fra lavere semestre. Instituttleder kan etter søknad og med innstilling fra faglærer vedta at en student har anledning til å påbegynne praksisstudiet selv om en eksamen ikke er bestått. Den aktuelle eksamen må da avlegges så snart høgskolen legger til rette for det. Unntatt fra dette er sykepleie 1 eksamen og medikamentprøve, som må være bestått før praksisstudiene på 2. årsenhet påbegynnes.

Dersom en student får karakteren *ikke bestått* for en veiledet praksisperiode må denne taes om igjen så snart det er praktisk gjennomførbart. Får studenten vurdert samme veiledelede praksisperiode til karakteren *ikke bestått* to ganger, må studiet avsluttes.

3.3 Adgang til eksamen

For å få adgang til eksamen på 2.- og 3.- årsenhet, må alle tidligere avholdte eksamener på lavere semester være bestått. Instituttleder kan etter søknad og med innstilling fra faglærer vedta at en student har anledning til å avlegge eksamen i neste årsenhet dersom én eksamen fra lavere semester ikke er bestått.

For å få adgang til å levere bacheloroppgaven i sykepleie, må alle tidligere eksamener og praksisstudier være bestått.

3.3.1 Arbeidskrav

For å få adgang til eksamen stilles det krav om at studenten har fått godkjent de obligatoriske arbeidskrav som er knyttet til det aktuelle emnet, og ha oppfylt kravet til studiedeltagelse. I tillegg er det knyttet obligatoriske studiekraav til praksisstudiene. Disse er beskrevet nærmere i læreplan for praktiske studier og i emnebeskrivelsene.

Oversikt over slike arbeidskrav:

1. studieår:

- Basisgruppeframlegg, 1. semester
- Obligatoriske oppgaver i Sykepleiefaget 1, 1. og 2. semester
- Obligatoriske oppgaver i anatomi, fysiologi og biokjemi, 1. semester.
- Obligatoriske oppgaver i psykologi og pedagogikk, 2. semester

2. studieår:

- Obligatorisk deltakelse / oppgave i kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning
- Obligatorisk oppgave i ernæring og væsketerapi
- Obligatorisk oppgave farmakologi

3.4 Tilbud om veiledning til studentene ved ulike teoretiske oppgaver / arbeidskrav og hjemmeeksamener

Oppgaver / arbeidskrav i teoretiske emner og hjemmeeksamen på 1. og 2. studieår

Det settes opp felles veiledningstid på timeplanen. Hjelp / veiledning kan bestå i:

- Å svare på spørsmål fra studentene knyttet til forståelsen av oppgavetekst (når spørsmålene er formulert av lærer)
- Veiledning på formulering av problemstillinger (når studenten selv skal formulere problemstilling).
- Hjelp med disposisjon / strukturering av oppgave.
- Forslag til aktuell litteratur

Studenten bør ta med konkrete spørsmål til veiledningstimen. Dersom det er stoff / problemstillinger som lærer må sette seg inn i, skal studenten ha meldt dette til lærer innen avtalt tid.

Studenter som ikke møter til oppsatt veiledningstid vil ikke få egen veiledning.

Etter vurdering / sensur kan det settes opp felles tid på timeplanen til gjennomgang av oppgaven / arbeidskravet. Lærer tar opp generelle problemstillinger – studentene kan deretter be om kommentar på eget arbeid.

Se ellers aktuelle emnebeskrivelser.

Hjemmeeksamen 3. studieår og bacheloroppgaven

De aktuelle emnebeskrivelsene beskriver hvilken veiledning som vil bli gitt.

3.5 Eksamen og vurderingsformer

Forhold rundt eksamen reguleres av rammeplan for grunnutdanning i sykepleie, Lov om universiteter og høyskoler av 2005 og Forskrifter om eksamen ved Høgskolen i Narvik vedtatt 14.12.05 – endret 10.04.06 Til de fleste emnene er det knyttet obligatoriske arbeidskrav.

Hovedemne 1 og 2: Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag. Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget.

Emnekode	Fag	Vurderingsform	Karakteruttrykk	Omfang
HSY4020-100	Sykepleiefaget 1 1. året, 2. semester	Skoleeksamen, 6 timer.	Bokstavkarakter	14 studiepoeng
HSY4020-300	Sykepleiefaget 2 3. året, 5. semester	Eksamen relatert til praksis. Hjemmeeksamen, individuell eller i gruppe	Bokstavkarakter	7 studiepoeng
HSY4020-400	Bacheloroppgave i sykepleie 3. året, 6. semester	Individuell hjemmeeksamen med muntlig høring (kan bli endret)	Bokstavkarakter	12 studiepoeng
HSY4020-200	Praksisforberedelse I, 2. semester	Test i praktiske ferdigheter	Bestått / ikke bestått	9 studiepoeng

Sluttkarakteren i hovedemne HSY4020-000 baserer seg på karakterene fra følgende deler: HSY4020-100 (30 %) / HSY4020-300 (30 %) / HSY4020-400 (40 %) (vektning av delemnet står i parentes).

Hovedemne 3: Sykepleiens naturvitenskapelige grunnlag.

Emnekode	Fag	Vurderingsform	Karakteruttrykk	Omfang
HSY4021-100	Anatomi, fysiologi og biokjemi 1. året, 1. semester	Skoleeksamen, 5 timer	Bokstavkarakter	10 studiepoeng
HSY4021-200	Mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene. 1. året.	Obligatorisk oppg. i hygiene (Høst) Skoleeksamen, 2 timer, i mikrobiologi og infeksjonssykdom (Vår)	Bestått / ikke bestått.	7 studiepoeng
HSY4021-300	Generell patologi, sykdomslære og farmakologi. 2. året, 4. semester	Skoleeksamen, 5 timer	Bokstavkarakter	17 studiepoeng
HSY4021-400	Prøve i medikamentregning, 2. semester	2 timers test	Bestått/ikke bestått	1 studiepoeng

Sluttkarakteren i hovedemne HSY4021-000 baserer seg på karakterene fra følgende deler: HSY4021-100 (40 %) / HSY4021-300 (60 %) (vektning av delemnet står i parentes).

Hovedemne 4: Sykepleiens samfunnsvitenskapelige grunnlag

Emnekode	Fag	Vurderingsform	Karakteruttrykk	Omfang
HSY4022-100	Psykologi, pedagogikk, kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning. 3. semester	Skriftlig arbeid med muntlig gruppeframlegg	Bokstavkarakter	11 studiepoeng
HSY4022-200	Sosiologi og sosialantropologi, stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk.	Hjemmeeksamener.	Bokstavkarakter	11 studiepoeng

Sluttkarakteren i hovedemne HSY4022-000 baserer seg på karakterene fra følgende delemner: HSY4022-100 (50 %) / HSY4022-200 (50 %) (vekting av delemnet står i parentes).

3.6 Vurderingsuttrykk

Ved vurdering av eksamener benyttes en karakterskala med fem trinn fra *A* til *E* for bestått, og *F* for ikke bestått. *A* er beste karakteruttrykk. Ved obligatoriske arbeidskrav og praksisstudier benyttes karakteruttrykkene *bestått/ikke bestått*. Karakteren *bestått* uttrykker tilfredsstillende av studiets minimumskrav til arbeidskravet/praksisstudie.

På høgskolens hjemmesider finnes en kort, kvalitativ beskrivelse av de enkelte karaktertrinn. Bachelor i sykepleie bruker en utvidet beskrivelse som er utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Nasjonalt råd for helse- og sosialfagutdanningene, 2002:

Bokstavkarakterer, A-F:

Symbol	Betegnelse	Generell beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Studenten presenterer, analyserer og anvender kunnskaper på en presis og utmerket måte i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Faglig-etiske fordringer blir ivaretatt på en særdeles betryggende og inkluderende måte for bruker/klient/pasient. Studenten viser selvstendighet og kritisk forståelse for faget og dets ansvarsområde.
B	Meget godt	Studenten viser meget gode kunnskaper og vurderer og anvender disse forsvarlig og konsistent i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Faglig-etiske fordringer blir ivaretatt på en betryggende og inkluderende måte for bruker/klient/pasient. Studenten viser kritisk forståelse for faget og dets ansvarsområde.
C	God	Studenten viser gode kunnskaper og kan anvende disse forsvarlig i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Studenten kan gjøre rede for, og viser noe innsikt i faglig-etiske fordringer overfor bruker/klient/pasient. Studenten viser forståelse for viktige elementer i faget og dets ansvarsområde.
D	Brukbar	Studenten viser begrenset kunnskaper og kan til en viss grad anvende kunnskaper forsvarlig i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Studenten kan gjøre rede for noen sentrale faglig-etiske fordringer, men viser mangler i etisk refleksjon. Studenten viser delvis forståelse for viktige elementer i faget og dets ansvarsområde.
E	Tilstrekkelig	Studenten viser noen kunnskaper og kan i begrenset grad anvende disse forsvarlig i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Faglig-etiske fordringer kan gjengis, men uten selvstendig vurdering. Studenten viser begrenset forståelse for faget og dets ansvarsområde.
F	Ikke bestått	Studenten viser svært begrensede kunnskaper, og kan ikke anvende disse forsvarlig i gitte bruker-, klient- og pasientsituasjoner og i generelle helse- og sosialfaglige spørsmål. Faglig-etiske fordringer anvendes ikke. Studenten mangler forståelse for faget og dets ansvarsområde.

3.7 Vurderingskriterier for obligatorisk arbeidskrav

Under ”obligatoriske arbeidskrav” fremgår det hvilke vurderingskriterier som legges til grunn for vurderingen.

- 1 Viser faglig innsikt
- 2 Integrerer teori og praksis
- 3 Ulike fagområder belyses
- 4 Reflekterer over egen og andres praksis
- 5 Kritisk vurdering av tema
- 6 Er presis og nøyaktig
- 7 Er kreativ og skapende
- 8 Viser evne til systematisk tenkning
- 9 Fremmer og argumenterer for egne meninger
- 10 Oppklarer sentrale begrep
- 11 Gir konstruktiv kritikk og tilbakemelding
- 12 Analyserer og tolker ut fra faglig vurderinger
- 13 Vekker interesse og motivasjon hos mottaker
- 14 Bruker godkjent og relevant litteratur
- 15 Er selvstendig
- 16 Er aktiv og deltagende
- 17 Viser evne til samarbeid
- 18 Har et godt håndlag
- 19 Viser evne til drøfting og evaluering av sykepleiehandlinger
- 20 Viser bevissthet om etiske og relasjonelle aspekter i situasjoner
- 21 Viser innsikt i egen kompetanse
- 22 Retningslinjer for oppgaveskriving er ivaretatt
- 23 Retningslinjer for anonymisering er ivaretatt

(Fritt etter: Inger Taasen, Anton Havnes og Per Lauvås: 2004. *Mappevurdering, av og for læring*. Oslo, Gyldendal akademisk).

3.8 Utfyllende eksamensforskrifter for sykepleierutdanningen

Vedtatt Studiesjef 16. 03. 2006 (Sist endret 01.06.07).

Utfyllende eksamensforskrifter for sykepleierutdanningen

Tillegg til eksamensforskriften for Høgskolen i Narvik.

§ 1 Krav til studiedeltaking i praksis og praksisforberedende kurs

1. Studenten må dokumentere en tilstedeværelse på minst 90 % i praksisforberedende kurs og i hver periode av de praktiske studier.
2. Konsekvensen av et fravær på mer enn 10 % av praksisforberedende kurs og praktiske studier er at studenten ikke vil få godkjent disse.
3. En student har anledning til å ta igjen fravær i praksisstudier i den grad grensene i Arbeidsmiljøloven ikke overskrides eller slik forlengelse ikke er til ulempe for praksisinstitusjonene og for høgskolen. Slik forlengelse kan kun gis etter skriftlig søknad til høgskolen.
4. Dokumentasjon som godkjennes (jf § 1.1):
  - Praksisforberedende kurs: Studentens signatur/navnetrekk på godkjent skjema.
  - Praksis: Signatur på turnusplan fra kontaktsykepleier, studentansvarlig sykepleier eller ledende sykepleier ved avslutning av praksisperioden.

§ 2 Retningslinjer for vurdering av praktiske studier

1. Etter hver veiledet praksisperiode skal det gis muntlig og skriftlig vurdering av den enkelte students dyktighet i sykepleie. Skriftlig og muntlig midtevaluering skal foreligge minimum 3 uker før sluttevaluering. Sluttevaluering skal normalt foreligge før praksisperioden avsluttes. Evalueringene skal være underskrevet av kontaktsykepleier/studentansvarlig sykepleier og lærer. Den enkelte student bekrefter gjennom signering at hun/han er blitt gjort kjent med innholdet.
2. Studenten skal ha kopi av evalueringsrapportene.
3. Lærer leder evalueringskonferansen. Vurdering av bestått/ikke bestått praksis gjøres i samråd med kontaktsykepleier/studentansvarlig sykepleier. Ved uenighet om bedømmelsen bestått/ikke bestått skal høgskolens veileder sin stemme være avgjørende.

§ 3 Retningslinjer for bestått/ikke bestått i praktiske studier

1. Ved vurdering av studentens *skikkethet* som sykepleier inngår følgende kriterier:
  - Kunnskapsnivå og praktiske ferdigheter
  - Yrkesetisk holdning, ansvarsbevissthet, engasjement, innstilling
  - Evne til å planlegge eget arbeid
  - Evne til kontakt og kommunikasjon med pasienter, pårørende og medarbeidere

- Evne og vilje til samarbeid

2. Krav som må oppfylles for vurdering til BESTÅTT;

For at studenten skal kunne få karakteren bestått i praktiske studier må studenten ved slutten av hver veiledet praksisperiode vise at hun/han har klart å innfri de vesentligste forventninger som stilles gjennom målsettingen for årsenheten/praksisperioden. Studenten skal i evalueringssituasjonene beskrive og begrunne eget ståsted mht. målsetting og yrkesetiske retningslinjer. Gjennom diskusjoner skal studenten vise innsikt og forståelse i forhold til de situasjoner og faglige spørsmål en drøfter på evalueringskonferansen.

Obligatoriske arbeidsoppgaver fra praksisperioden inngår som en del av evalueringsgrunlaget.

3. Forhold som medfører evaluering IKKE BESTÅTT;

Dersom en student ved slutten av en veiledet praksisperiode, og på tross av tidligere skriftlig og muntlig evaluering, ikke klarer å innfri kravene i målsettingen, gis studenten karakter «ikke bestått» i praktiske studier.

Dersom det på et tidspunkt i en veiledet praksisperiode kan være tvil om studenten vil kunne oppfylle målene og få bestått vurderingsresultat, skal studenten gis skriftlig beskjed om dette snarest og senest 3 uker før praksisperiodens avslutning.

4. Fravær

Studenten må dokumentere en tilstedeværelse på minst 90 % i praksisforberedende kurs og i hver periode av de praktiske studier.

5. Eksempel på IKKE BESTÅTT dyktighet i sykepleie:

- Viser sviktende etisk og moralsk vurdering, tar ikke hensyn til pasientens/pårørendes uttalte ønsker og behov eller undergraver tilliten til medarbeidere (kollegaer, medstudenter, lærere og andre samarbeidspartnere).
- Viser sviktende teoretisk forståelse, tydelig svikt for hva som skal observeres eller svakt grunnlag for utføring av sine handlinger og tiltak.
- Tar ikke initiativ til utførelsen av sykepleiefunksjoner, mangelfull innhenting av opplysninger fra pasienten, ser ikke pasientens behov og problem som sykepleieren kan gjøre noe med.
- Feilvurderer pasientens tilstand, viser manglende kunnskap og erfaring som fører til at studentens virksomhet ikke blir realistisk i forhold til pasientens tilstand.
- Tar ikke ansvar for egen faglig utvikling, tar ikke opp til diskusjon svakheter i egen måte å fungere på, eller planlegger hvordan hun/han kan få øvelsespraksis og tilegne seg kunnskaper på det området hun/han har klare svakheter.
- Erkjenner ikke egne begrensninger, ber ikke om hjelp og støtte og veiledning hvor dette ville være naturlig og nødvendig eller går utover grenser for egen kompetanse i utøvelse av sykepleie.

- Unndrar seg vanskelige oppgaver, f.eks. kritisk syke pasienter, tekniske prosedyrer, gruppelederfunksjon, veilednings-/evalueringssamtaler med lærer/kontaktsykepleier m.v.
- Ser ikke sykepleierens funksjon og ansvar i forhold til selvstendig funksjon, delegert funksjon og samarbeidsfunksjon.
- Overholder ikke taushetsplikten.
- Kan ikke dokumentere tilstedeværelse jf. gjeldende krav.

6. Andre forhold som kan medføre IKKE BESTÅTT i praksis;

Uavhengig av bestemmelsen om at varsel om fare for ikke bestått praksis skal gis senest 3 uker før avsluttet praksisperiode, kan en student gis ikke bestått dersom hun/han opptrer grovt klanderverdig eller grovt uaktsomt.

Eksempler på grovt klanderverdige forhold eller grov uaktsomhet:

- Bryter taushetsplikten
- Går utover grensene for egen kompetanse i utøvelse av sykepleie
- Viser betydelig svikt i faglig skjønn
- Bevisst unnlater å følge rettledning fra kontaktsykepleier/studentansvarlig sykepleier

Utover dette vises det til LOV 2005-04-01 nr 15: Lov om universiteter og høyskoler, § 4-8 Utestengning og bortvising.

§ 4 Konsekvenser for videre studieplan ved ikke beståtte praksisemner

- Ved ikke bestått praksis kan studenten ta praksis opp igjen så snart det er praktisk gjennomførbart. Ved andre gangs ikke bestått på samme praksisperiode vil studenten ikke kunne fortsette studiet. I særskilte tilfeller kan instituttleder etter søknad og med innstilling fra faglærer gjøre unntak fra disse bestemmelsene. (Jf. Eksamensforskrift ved Høgskolen i Narvik, § 5.6)
- Med forbehold om ledig praksisplass vil en student som blir forsinket med én praksisperiode kunne avvikle siste praksisperiode på slutten av 6. semester. Dersom praksis blir bestått kan studenten levere bacheloroppgaven i høstsemesteret.
- En student som blir forsinket med 2 praksisperioder må påregne å gå ned et kull.

§ 5 Prøve i medikamentregning

Høgskolen arrangerer årlig inntil 3 prøver i medikamentregning. For å bestå prøven må studenten ha levert en feilfri besvarelse. I særskilte tilfeller kan instituttleder etter søknad og med innstilling fra faglærer gi adgang til å arrangere en fjerde test.

§ 6 Særskilte krav som må være innfridd før studenten kan påbegynne praksisstudiet 1. studieår.

Forutsetningen for å begynne i praktiske studier på 1. årsenhet er at studenten har bestått praktisk/teoretisk test på treningsavdelingen.

§ 7 Særskilte krav som må være innfridd før studenten kan påbegynne praksisstudiet 2. studieår.

Forutsetningen for å begynne i praktiske studier på 2. og 3. årsenhet er at studenten har tatt og bestått alle tidligere avholdte eksamener på lavere semester. Instituttleder kan etter søknad fra studenten og med innstilling fra faglærer vedta at en student har anledning til å påbegynne praksisstudiet selv om én eksamen ikke er bestått. Den aktuelle eksamen må da avlegges så snart høgskolen legger til rette for det. Unntatt fra dette er eksamen i Sykepleiefaget 1 og prøve i medikamentregning, som må være bestått før praksisstudiene på 2. årsenhet påbegynnes.

§ 8 Særskilte krav som må være innfridd før eksamen i bestemte fag kan avlegges

1. Det må dokumenteres en tilstedeværelse på minst 90 % i praksis og innenfor emner med krav om obligatorisk studiedeltakelse for å få avlegge påfølgende eksamen i sykepleie.

Fagplanen angir hvilke krav som stilles til obligatorisk studiedeltakelse.

Konsekvensen av et for stort fravær er at studenten må ta hele den teoretiske studieenheten på nytt.

Det kan i særlige tilfeller, etter anbefaling fra faglærer, arrangeres prøve/test som må være bestått for å få godkjent kurs/undervisning i praksisforberedelser og teoretisk undervisning med frammøteplikt.

2. Forutsetning for å gå opp til eksamen på 2. og 3. årsenhet er at studenten har bestått alle tidligere avholdte eksamener på lavere semester.

Instituttleder kan etter søknad og med innstilling fra faglærer vedta at en student har anledning til å avlegge eksamen i neste halvårsenhet, dersom en eksamen på lavere nivå ikke er bestått.

3. For å få anledning til å levere bacheloroppgave i sykepleie forutsettes det at studenten har tatt og bestått alle tidligere eksamener og praksisperioder.

Vedlegg:

1. Generelle retningslinjer for oppgaveskriving ved bachelor i sykepleie

A. Organisering av oppgaven

1. Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelsen er en oversikt over oppgaven. Innholdsfortegnelsen skal svare til overskriftene i oppgaven og viser oppgavens disposisjon, kapittelinndeling og sidenummerering. Dersom det er forord og vedlegg, skal det fremkomme i innholdsfortegnelsen.

2. Tekst

Følgende retningslinjer for hva oppgaven skal inneholde er veiledende dersom annet ikke er blitt anbefalt:

Innledning. Bakgrunn for valg av oppgave. Presentasjon av tema / problemstilling. Avgrensning og presisering av problemstillingen. Definisjon av sentrale begreper i problemstillingen. Formålet med oppgaven. Oppgavens disposisjon.

Metodedel med metodedrøfting.

Selve tekstmaterialet, inndelt under overskrifter. (Om overskrifter; se pkt. C4). Teksten er ofte delt inn i:

Teoridel. Størrelsen vil variere med typen oppgave. Du skal vise at du har brukt litteratur for å underbygge drøftingen din.

Drøftingsdel. Her kan du drøfte ulike underpunkt i forhold til problemstillingen.

Konklusjon. Avrunding og oppsummering av oppgaven. Bør ikke være lang.

3. Litteraturliste

For oppsett av litteraturliste, se HiNs hjemmesider: Hovedside/Bibliotek/Litteratur

Vedlegg:

Stoff som ikke er nødvendig for oppgavens innhold, men som belyser tema, som figurer, tabeller, oversikter o.l., kan tas med som vedlegg. Oppgaven må da vise til vedleggene. Vedlegg nummereres (vedlegg 1, vedlegg 2 osv.) og plasseres bak i oppgaven.

B. Formelle krav

1. Innlevering

Innlevering skal skje innen den tidsfrist som er fastsatt av høgskolen. Arbeidskrav leveres direkte til faglærer. Hjemmeeksamen leveres i 3 eksemplarer til kontorsjef.

2. Omfang

Oppgavebesvarelsenes omfang skal holdes innenfor de gitte bestemmelsene i retningslinjer for den enkelte oppgave.

Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og vedlegg kommer i tillegg til oppgitt sidetall / antall ord.

C. Oppgavetekniske forhold

Følgende retningslinjer for oppgavetekniske forhold er veiledende. Andre anerkjente retningslinjer kan også brukes. Studenten må være konsekvent i forhold til den fremstillingsmåten som velges.

1. Marg og skriveflater

Papirformat: A4

Typografi: «New Times Roman», skriftstørrelse 12
(én maskinskrevet side utgjør ca. 300 ord)

Marger: 2,5 cm til venstre, 2,5 cm til høyre, 3 cm øverst (toppmarg) og 2,5 cm nederst på arket

Linjeavstand: 1,5

2. Forside

Forsiden skal angi oppgavens tittel og problemstilling. Tittelen skal være kort og dekkende for innholdet. Undertittel kan brukes i tillegg for å presisere emnet nærmere. Kull, type oppgave, dato, navn og/eller kandidatnummer og veileders navn skal fremgå på forsiden.

3. Nummerering av sidene

Sidetall legges inn som bunntekst.

4. Rangering av overskrifter

For at innholdet ikke skal bli for oppstykket, blir det anbefalt at studenten ikke deler opp mer enn til tredje rang. Overskriftene plasseres ut til venstre marg. Du kan bruke ferdig definerte overskrifter i tekstbehandleren.

Overskrifter på hovedkapittel (første rang)

Denne overskriften blir nummerert med en desimal (eks. 1.0, 2.0 osv)

Eks.: 4.0 SYKEPLEIERFUNKSJONEN

Overskrifter på kapitler av andre rang

Overskriften blir nummerert med en desimal (eks: 4.1, 4.2, 4.3 osv.).

Eks: 4.1 Den indirekte sykepleierfunksjonen.

Overskrifter på kapitler av tredje rang

Dersom studenten trenger overskrifter av tredje rang blir den nummerert med to desimaler (eks: 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3 osv.).